

(Litsia grandis)

โดย

นายจรัด บุญแนบ

หัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์เขาช่อง จ.ตรัง

กรมป่าไม้

เสนอก่อที่ประชุม

การสัมมนาทางวนวัฒนวิทยาครั้งที่ ๒

เรื่อง ไม้โตเร็ว

วันที่ ๕ - ๑๑ มกราคม ๒๕๒๒ ณ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไม้ทัง

(Litsia grandis)

ไม้ทัง เป็นไม้ต้นเคี่ยมอยู่ทางภาคใต้ ตั้งแต่ชุมพรลงไปถึงนราธิวาส ขึ้นปะปน
อยู่ทั่วไปในป่าระดับสูงไม่เกิน ๕๐๐ เมตร สูงกว่านี้บ้างแต่ไม่มากนัก ขึ้นอยู่กระจัดกระจาย
ไม่เป็นหมู่

การสืบพันธุ์ทางธรรมชาติไม่ค่อยดี เพราะไม้ทังเป็นไม้ที่มีใบใหญ่ต้องการแสง
มากงอกได้ก็ แต่หลังจากงอกได้ ๑ ปี แล้วมักจะตายภายหลังแทบจะไม่เหลือเลย เมล็ดไม้
ทังจะสุกไม่พร้อมกัน จะคอยแก่ทีละน้อย นกจะมากินแล้วคายเมล็ดทิ้ง ต้นจะงอกต่อไป

ลักษณะทั่วไปของต้นทังจะโปร่งตรง ไม้ค้อมมีกิ่งก้านมากนัก เปลือกแตกเป็น
ร่องห่างกันมา และแตกเป็นสะเก็ด มีเห็ดราจับเป็นวงขาว ๆ เป็นหย่อม ๆ

ไม้ทัง เป็นไม้ที่มีใบกว้างประมาณ ๑๐-๒๐ ซม. ยาว ๑๕-๔๐ ซม. ปลายใบมน
ป้าน หน้าใบเรียบ หลังใบมีขนอ่อน ๆ หลังใบมองเห็นเส้นแกนของใบและเส้นเอ็นไขว้

ดอก ออกดอกกราวเดือนธันวาคม ออกเป็นช่อ ๆ คีตคามถึงตลอดไปถึงปลาย
กิ่งเหมือนอย่างต้นไม้อื่น ดอกออกเป็นกระจุกประมาณ ๑-๓ กระจุก ของแต่ละตาของใบเป็น
ช่อ ๆ ช่อละประมาณ ๑๐-๒๕ ดอก ก้านของดอกยาวประมาณ ๑ ซม. ดอกตูมกลมโตประมาณ
๒ ซม. เมื่อบานกว้างประมาณ ๑ ซม.

ผล โคนประมาณ ๒ ซม. หรือกว่านั้นเล็กน้อย มีเนื้อนุ่ม นกชอบกิน บางครั้ง
แก่ไม่พร้อมกัน ฉะนั้นยากแก่การเก็บมาก ต้องรอให้แก่นกจะมากินแล้วคายทิ้งลงมา บางคน
ลูกจะแก่พร้อมกัน จึงง่ายต่อการเก็บและจะแก่เป็นจำนวนมาก ในเดือนมิถุนายน ถึงเดือน
กรกฎาคม

การเพาะหลังจากเก็บมาแล้ว ตากไว้ในร่มประมาณ ๓-๔ วัน แล้วหว่านลง
ในแปลงเพาะที่มีดินค่อนข้างเป็นทราย กอนหวานเมล็ดควรจจะราดแปลงเพาะควยยาฆ่าแมลง
ก่อน เพราะถ้าไม่ราดต้นทังเริ่มแตกใบ ๒ ใบ พวกหนอนทรายจะกินรากตายหมดทั้งแปลง
หนอนที่อยู่ในทรายหรือดินทั่วไปชอบกินรากกล้าไม้ทังมากกว่าไม้อื่น ๆ หลังจากทีแตกใบอ่อน
๒ ใบแล้ว ควรรดควยยาฆ่าแมลงอีกครั้งกันหนอนที่อยู่ในดิน

หลังจากที่อยู่ในแปลงเพาะอย่างน้อย ๑ ปี ถอนไปปลูกโดยไม้ต้องใส่ถุงปลูกได้
-การถอนไปปลูก-

การถอนไปปลูก การถอนไม้ทั้งไปปลูกหรือไม้กระยาเลยอื่น ๆ โดยทั่วไปควรจะถอนทิ้งไว้
 ก่อน ๑ - ๒ วันแล้วรวบใบทิ้งให้หมด วางไว้โคนไม้เพื่อต้องการให้กล้าไม้มีความชื้นตัว
 ในการรอกตายแล้วจะรีบออกรากแตกใบ เท่าที่โคตคลองมาแล้วที่ถอนไว้ก่อน ๒-๓ วัน
 แล้วนำไปปลูกเบอร์ เช่นการรอกตายจะมีถึง ๘๕ - ๙๐% ถ้าถอนกล้าในขณะฝนตกแล้วนำไป
 ปลูกเลย เบอร์ เช่นการรอกตายจะมีเพียง ๕๐ - ๖๕% เท่านั้น เพราะว่ากล้ากำลัง
 ออบน้ำเต็มที่ กล้าที่ปลูกจะเน่าตายหมดแต่จากกล้าที่มีอายุไม่เกิน ๖ เดือน เบอร์ เช่น
 การรอกตายมีเพียง ๓๐ - ๔๐% เท่านั้น

การปลูกควยกล้าที่ชำอยู่ในถุง ก่อนปลูกต้องทำให้แข็งแรง (Hardening)
 ก่อนทุกครั้ง การทำ Hardening ที่ง่าย ชำกล้าไม้ในถุงใต้เรือนชำที่ปิดควย
 ไม้ระยะเวลาไม่ไผ่หลังจากที่โคตกล้าไม้ที่กล้าไม้แข็งแรงดีแล้ว ตามปกติทางภาคใต้จะปลูก
 ในราวเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม เดือนกันยายนถึงตุลาคม ปลูกซ่อม ฉะนั้นในราวเดือน
 พฤษภาคม เริ่มทำให้แข็งแรงได้แล้ว การปลูกควยถุงหรือเปลือยรอกนั้นขึ้นอยู่กับงบประมาณ
 และภูมิประเทศ ถ้าภูมิประเทศที่เป็นภูเขาจากถาวรลำเลียงลงไปบนภูเขา แต่ถ้าเป็น
 พันธ์ราบแล้วจะปลูกควยกล้าอยู่ในถุง

อัตราความเจริญเติบโตของไม้ทั้ง ซึ่งปลูกไว้ที่เขาช่อง ปี ๒๕๔๘

ตรวจวัดเพื่อ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑

ลำดับที่	ความโต ซม.	ความสูง ม.	ความโตเส้นผ่าศูนย์กลาง ซม.	หมายเหตุ
๑.	๓๓.๐๐	๒๒.๕๐	๒๓.๒๒	ความโตวัดเป็นเส้นรอบวง
๒.	๓๘.๒๐	๑๕.๘๐	๑.๒๕	
๓.	๓.๐๐	๕.๑๐	๒.๒๐	
๔.	๓๑.๓๐	๑๓.๖๐	๕.๓๕	
๕.	๔๒.๓๐	๑๖.๕๐	๑๓.๔๕	
๖.	๔๔.๕๐	๑๔.๑๐	๑๔.๒๘	
๗.	๕๐.๓๐	๑๗.๘๕	๑๖.๐๐	
๘.	๓๒.๕๐	๑๓.๖๐	๑๐.๖๗	

ลำดับที่	ความโต ซม.	ความสูง ม.	ความโตเส้นผ่าศูนย์กลาง ซม.	หมายเหตุ
๕.	๕๕.๐๐	๑๘.๘๐	๑๓.๑๘	ความโตวัดเป็นเส้นรอบวง
๑๐.	๕๕.๘๐	๑๘.๑๕	๑๕.๘๕	
๑๑.	๘๓.๑๐	๒๑.๑๐	๒๓.๓๒	
๑๒.	๗๕.๕๐	๒๑.๓๐	๒๓.๘๕	
๑๓.	๖๗.๑๐	๒๐.๘๐	๒๑.๓๕	
๑๔.	๑๒.๐๐	๕.๑๐	๓.๘๒	
๑๕.	๓๘.๐๐	๑๒.๔๐	๑๒.๐๘	
๑๖.	๑๘.๓๐	๖.๓๐	๕.๘๒	
๑๗.	๑๘.๕๐	๗.๒๐	๖.๐๐	
๑๘.	๕๓.๓๐	๒๒.๔๕	๒.๕๓	
๑๙.	๔๗.๑๐	๑๕.๖๕	๑๔.๕๘	
๒๐.	๔๔.๒๐	๑๘.๑๐	๑๔.๐๖	
๒๑.	๕๓.๐๐	๑๙.๒๐	๑๖.๘๖	
๒๒.	๕๓.๐๐	๒๑.๕๐	๒๕.๕๕	
๒๓.	๗๕.๒๐	๒๓.๖๐	๒๔.๒๕	
๒๔.	๖๕.๒๐	๒๑.๗๕	๒๐.๗๕	
๒๕.	๔๓.๖๐	๑๘.๖๕	๑๓.๘๓	
๒๖.	๓๗.๕๐	๑๕.๐๐	๑๑.๕๓	
๒๗.	๔๕.๐๐	๑๖.๐๐	๑๕.๕๕	
๒๘.	๘๒.๖๐	๒๒.๕๐	๒๖.๒๘	
๒๙.	๒๙.๒๐	๑๑.๘๐	๕.๒๙	
๓๐.	๒๘.๒๐	๑๑.๐๐	๘.๕๓	
๓๑.	๑๐๖.๙๐	๒๕.๘๕	๓๔.๑๓	
๓๒.	๓๘.๕๐	๑๓.๖๐	๑๒.๓๗	

ลำดับที่	ความโต ซม.	ความสูง ม.	ความโตเส้นผ่าศูนย์กลาง ซม.	หมายเหตุ
๓๓.	๔๖.๖๐	๑๙.๖๐	๑๘.๘๒	ความโตวัดเป็นเส้นรอบวง
๓๔.	๓๕.๖๐	๑๘.๙๐	๑๑.๓๒	
๓๕.	๕๐.๐๐	๑๗.๕๐	๑๕.๙๐	
๓๖.	๓๗.๐๐	๑๐.๗๐	๑๑.๗๗	
๓๗.	๒๘.๙๐	๘.๙๐	๙.๑๙	
๓๘.	๕๐.๘๐	๑๗.๐๐	๑๖.๑๖	
๓๙.	๓๒.๖๐	๑๘.๘๐	๑๐.๓๗	
๔๐.	๖๑.๐๐	๑๙.๐๐	๑๙.๘๐	
๔๑.	๕๒.๘๐	๑๙.๑๐	๑๖.๖๗	
๔๒.	๓๘.๖๐	๑๖.๙๐	๑๑.๙๐	
๔๓.	๒๓.๒๐	๑๒.๒๐	๗.๓๘	
รวม	๒๐๙๖.๖๐	๖๙๙.๑๐	๖๒๕.๒๕	
เฉลี่ย	๔๘.๗๖	๑๖.๒๕	๑๘.๕๘	

ลักษณะของเนื้อไม้ทั้งเมื่อตากหรือเลื่อยใหม่ ๆ จะเป็นสีขาวทั้งไว้นานจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อละเอียดคูผิวเป็นคล้ายไม้สักแต่เส้นวงรอบตีไม่คอบซัดมากนัก พอมองเห็นไม้หน้าหนักเบา เหมาะที่ทำการเครื่องเรือน ฝาบ้าน คอเรือ